

**UCHWAŁA NR XXII/184/25
RADY GMINY KOBYŁANKA**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U z 2023 r., poz. 2125); art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939); Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 przedłużony na 2026 r. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. Dz. U. 2021 poz. 642) Rada Gminy Kobylanka uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026- 2029, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje do dnia 31.12.2029 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Urszula Gierałtowska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029

§ 1. Wprowadzenie

Uznając życie obywateli w trzeźwości i z zapewnieniem bezpieczeństwa w rodzinie za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej, organy gminy są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, rozwiązywania problemów narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a osobą ich doświadczającym, zapewnienia kompleksowej pomocy; integracji społecznej dla osób uzależnionych.

XXI wiek przyniósł bardzo dynamiczny postęp cywilizacyjny. Charakteryzuje się on gwałtownymi zmianami, związanymi ze stałym rozwojem nauki, technologii oraz gospodarki. Zmiany te wpływają na nasze życie, powodując wzrost jego tempa, jakości oraz utrwalania postaw konsumpcjonizmu. Człowiek staje przed koniecznością dostosowania się do zmieniającego się świata, co prócz niewątpliwych korzyści, jakie niesie postęp, może powodować zagubienie, stres oraz negatywne emocje. Dodatkowo w ostatnich latach, jako społeczeństwo, doświadczyliśmy pandemii Covid-19 oraz jej skutków. Prócz zmian demograficznych, pandemia przyniosła lęk przed utratą zdrowia, destabilizacją zawodową, finansową, a także przed ograniczeniami różnych form wolności.

Te wszystkie okoliczności powodują, że w społeczeństwie wzrasta chęć coraz szybszego zaspokajania potrzeb, w tym m.in. poprzez poszukiwanie natychmiastowych przyjemności. Obserwuje się stale wzrastającą potrzebę ucieczki od wyzwań stawianych przez czasy, w których żyjemy – ucieczki w najłatwiej i najszybciej osiągalną przyjemność, czy chwile zapomnienia – w narkotyki, alkohol, leki, gry komputerowe czy hazard.

Podstawą działań są badania przeprowadzone w standardzie ESPAD na populacji dzieci i młodzieży w roku 2018 na terenie wszystkich szkół w Gminie Kobylanka.

W 2025 sporządzono najnowszy raport European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD). Badania te nakreślają główne kierunki profilaktyki w naszej Gminie. Opracowane dane opublikował Janusz Sierosławski pod tytułem: "Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież.

Wprowadzeni. Badania ankietowe w szkołach dostarczają informacji o upowszechnieniu eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych. Zmiany w tym zakresie jako wskaźnik efektów realizacji działań zapobiegawczych – stąd potrzeba monitorowania ESPAD - ogólnopolskie badanie ankietowe realizowane co 4 lata od 1995 r. na losowych próbach uczniów klas pierwszych i trzecich szkół średnich (wiek:15-16 lat i 17-18 lat) w ramach europejskiego projektu badawczego. W badaniu zastosowano wystandaryzowany kwestionariusz do samodzielnego wypełniania przez uczniów. Zadbano o zapewnienie anonimowości zarówno na poziomie pojedynczych uczniów jak i całych szkół.

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy palili wyroby tytoniowe:

Rok 2024 – kiedykolwiek – 39 osób (rok 2019 – 50 osób).

Ostatnie 30 dni – 21 osób (rok 2019 – 23 osoby).

Z tego: palenie tytoniu oraz używanie e-papierosów kiedykolwiek w życiu i w czasie ostatnich 30 dni:

Rok 2024 – kiedykolwiek wyroby tytoniowe – 39 osób

E-papierosy – 57,

ostatnie 30 dni wyroby tytoniowe – 21 osób

E-papierosy – 37

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy pili napoje alkoholowe:

Rok 2024 – kiedykolwiek – 73 osoby (rok 2019 – 80 osób).

W ciągu ostatnich 12 miesięcy – 60 osób (rok 2019 – 68 osób),

ostatnie 30 dni – 39 osób (rok 2019 – 47 osób).

Nadal utrzymuje się tendencja tych samych odsetek chłopców i dziewczynek pijących alkohol w ciągu ostatnich 30 dni i wynosi 39. Głównym alkoholem jest wódka – 60 % respondentów na nią wskazuje.

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy grali w gry hazardowe:

Rok 2024 – kiedykolwiek – 25 osoby.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy – 19 osób,

ostatnie 30 dni – 13 osób.

Marihuanę w badaniach paliło kiedykolwiek w życiu 33% dzieci. Na terenie naszej Gminy w ostatnich latach nie odnotowano incydentów używania jakichkolwiek narkotyków.

Podsumowanie. Trend spadkowy palenia tytoniu – zastępowanie używaniem e-papierosów. Kontynuacja notowanego od 2007 r. trendu spadkowego wskaźników konsumpcji alkoholu. Zatarcie się różnic w rozpowszechnieniu picia związanych z płcią. Zamierający trend spadkowy łatwego dostępu do napojów alkoholowych. Kontynuacja spadku rozpowszechnienia używania przetworów konopi. Zahamowanie trendu spadkowego używania „dopalaczy”. Odwrócenie tendencji spadkowej wskaźników grania w gry hazardowych – skokowy wzrost.

Wyniki badań uzasadniają podjęcie działań profilaktycznych, zawartych w niniejszym programie.

W działaniach podejmowanych na rzecz wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (w tym nikotynizmowi), przeciwdziałania przemocy w rodzinie organy gminy współdziałają z Kościołem Katolickim oraz organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i innymi specjalistycznymi jednostkami, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, bezpiecznej rodziny, spełniającej funkcje wychowawcze.

Odbiorcami Programu są mieszkańcy Gminy Kobylanki, szczególnie:

- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice i opiekunowie,
- osoby dorosłe z grup ryzyka,
- rodziny, w których występuje problem uzależnień,
- osoby uzależnione od środków psychoaktywnych i członkowie ich rodzin,
- osoby zagrożone uzależnieniem,
- osoby zajmujące się przeciwdziałaniem uzależnieniom i pomocą osobom i rodzinom z problemem uzależnienia,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom/

Realizacja Programu finansowana będzie z wpływów uzyskanych za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, środków rządowych, środków własnych gminy i organizacji pozarządowych. Bezpośrednim wykonawcą będzie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobylance oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylance.

§ 2. Zadania problemowe i sposób ich realizacji:

Cel główny zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom:

Ograniczenie skali problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi

I. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.

Cel operacyjny 1. Zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności wśród mieszkańców gminy Kobylanka oraz zwiększenie umiejętności osób pracujących w obszarze uzależnień.

1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i korzystania z hazardu;
2. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin;
3. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w zakresie używania substancji psychoaktywnych i możliwości przeciwdziałania przemocy domowej;
4. Upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych;
5. Doskonalenie kompetencji i umiejętności osób pracujących w obszarze uzależnień;
6. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych kierowanych do przedstawicieli organizacji pozarządowych, rodziców i pedagogów;
7. Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

Cel operacyjny 2. Zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych.

1. Poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w tym programów rekomendowanych, będących w bazie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (<https://programyrekomendowane.pl>);
 2. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;
 3. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie;
 4. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich;
 5. Zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FASD, problemem hazardu oraz ich opiekunów.
- II. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).

Cel operacyjny 3. Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych oraz problemów uzależnień

1. Monitorowanie problemów uzależnień we współpracy z różnymi podmiotami;
2. Realizacja badań ilościowych i jakościowych w grupie dzieci i młodzieży szkolnej;
3. Gromadzenie i udostępnianie publikacji, raportów, analiz na temat uzależnień;

4. Edukacja kadr, radnych (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
5. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

III. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.

1. *Cel operacyjny 4. Zmniejszenie skali problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi*

1. Monitorowanie i badanie problematyki uzależnień behawioralnych;
2. Działania edukacyjne w zakresie uzależnień behawioralnych w tym poprzez ofertę alternatywnych gier w środowisku rodzinnym, gier planszowych;
3. Poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w tym programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
4. Doskonalenie kompetencji i umiejętności osób pracujących w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym;
5. Gromadzenie, opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym;
6. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi oraz ich rodzin;
7. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych kierowanych do przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się uzależnieniami behawioralnymi.

§ 3. Działania ustawowe

1. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad prowadzenia reklamy i promocji napojów alkoholowych na terenie Gminy Kobylanka;
2. Prowadzenie kontroli na terenie Gminy Kobylanka zasad przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania alkoholu;
3. Prowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców sprzedających i podających napoje alkoholowe na terenie Gminy Kobylanka;
4. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, przy stwierdzeniu naruszeń zasad reklamy, promocji i sprzedaży napojów alkoholowych.

§ 4. Podmioty realizujące zadanie

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
4. Stargardzkie Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „Ala” i inne organizacje pozarządowe;
5. Straż Gminna;
6. Dyrektorzy Szkół Podstawowych Gminy Kobylanka;
7. Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Kobylance.

§ 5. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwanej dalej "Komisją", przysługuje wynagrodzenie w zryczałtowanej kwocie jednego wynagrodzenia minimum krajowego brutto, płatnego w dwóch adekwatnych do wysokości w/w wynagrodzenia częściach – do 30 czerwca każdego roku oraz do 20 grudnia każdego roku
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 1 przysługuje, jeżeli członek Komisji uczestniczył w co najmniej 80% posiedzeń Komisji w danym półroczu; w całym posiedzeniu, to znaczy od jego otwarcia, aż do czasu zamknięcia przez Przewodniczącego Komisji.

3. W przypadku uczestniczenia członka w co najmniej 40% posiedzeń, jednak mniej niż 80% w danym półroczu, przysługuje mu 50% wynagrodzenia z pkt. 1. W przypadku udziału w mniej niż 40 % posiedzeń, wynagrodzenie nie przysługuje.
4. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności dołączonej do protokołu posiedzenia.
5. Wydatki na wynagrodzenia członków Komisji realizowane są ze środków budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, określonych w niniejszym Programie.